

แนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน HIA ภายใต้ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ

สมพร เพ็งคำ

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

ย้อนรอยความคิด

ทำไมต้อง **HIA**

ใน พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ?

แนวคิดและหลักการ HIA ใน พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ

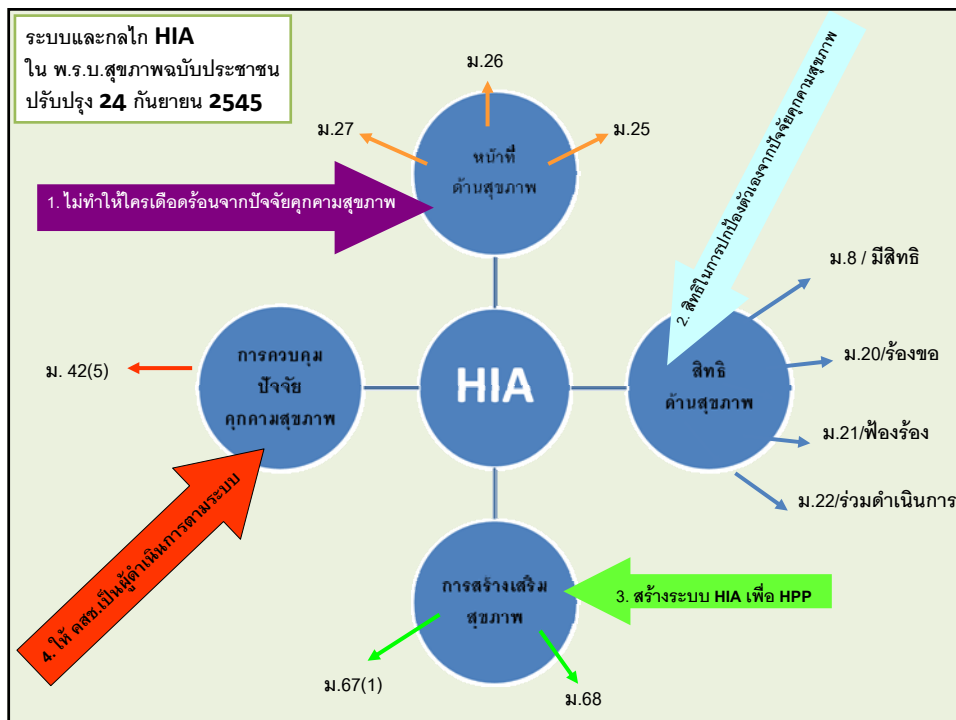
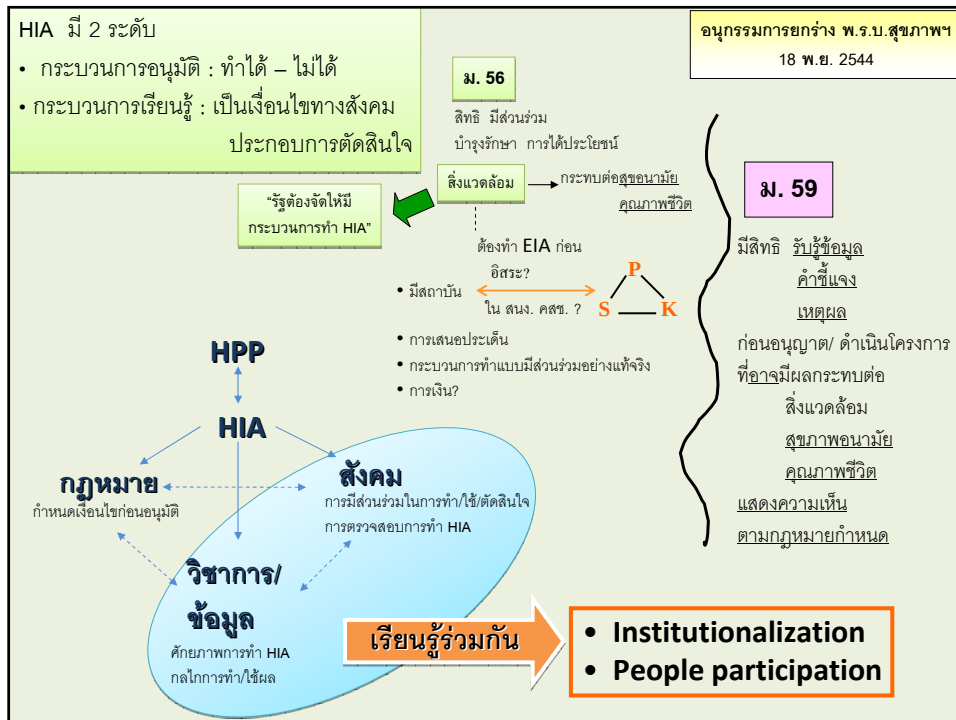
จุดเริ่มต้น จากการประชุมคณะทำงานยกร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ
ครั้งที่ 6/2544 วันอาทิตย์ที่ 18 พฤศจิกายน 2544
ณ สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.)

นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (Healthy Public Policy)

- HIA เป็นกระบวนการ จะเกี่ยวข้องกับ
 - ความมั่นคงด้านสุขภาพ เน้นนโยบายที่สร้างความมั่นคงด้านสุขภาพของประชาชน
 - การสร้างเสริมสุขภาพ
 - การป้องกันผลกระทบต่อปัญหาคุกคามสุขภาพ

พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พุทธศักราช 2550

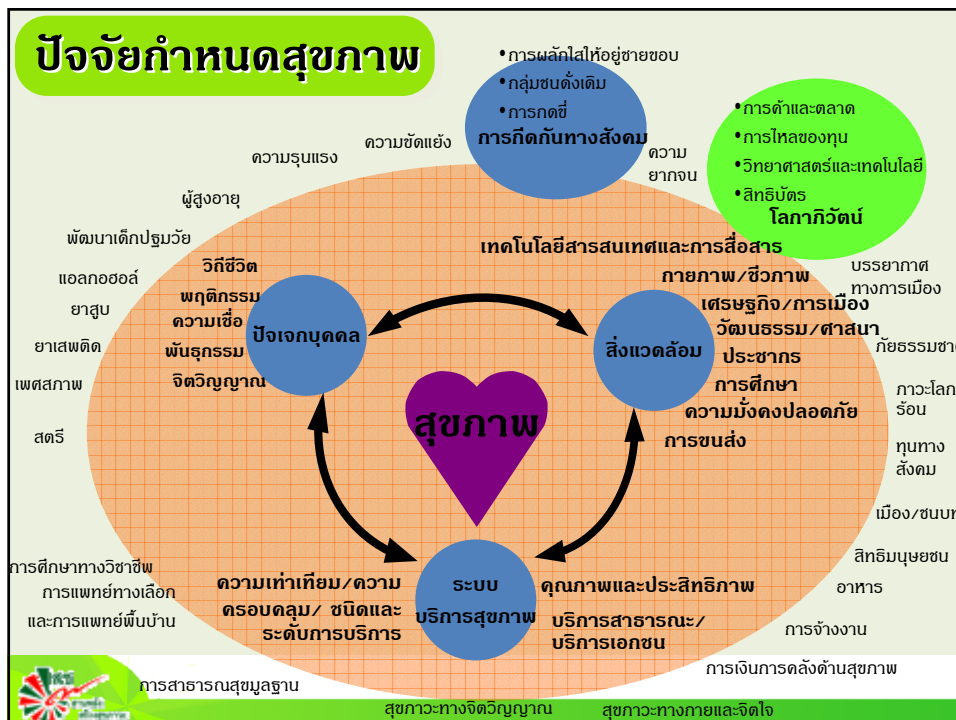
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 19 มีนาคม 2550

สุขภาพ : ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคมเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

ปัญญา : ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

นโยบายสาธารณะ (Public Policy)

คือ

ทิศทางหรือแนวทางที่สังคมโดยรวม
เห็นว่าหรือเชื่อว่าควรจะดำเนินการไป
ในทิศทางนั้น

นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (Healthy Public Policy: HPP)

HPP ไม่ใช่ health policy หรือ public health policy

คือ

นโยบายสาธารณะที่แสดงความห่วงใยอย่างชัดเจนในเรื่อง
สุขภาพพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสุขภาพที่อาจ
เกิดขึ้นจากนโยบายนั้น ขณะเดียวกันก็เป็นนโยบายที่มุ่งสร้าง
เสริมสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและกายภาพที่เอื้อต่อการมีชีวิตที่มี
สุขภาพดี และมุ่งให้ประชาชนมีทางเลือกและสามารถเข้าถึง
ทางเลือกที่ก่อให้เกิดสุขภาพดีได้

สิทธิด้านสุขภาพ

- ม.5 มีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และมีหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่จะดำเนินการ
- ม. 10 หน่วยงานรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลและวิธีป้องกันกรณีที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพให้ทราบและจัดหาข้อมูลให้โดยเร็ว
- ม. 11 บุคคลมีสิทธิร้องขอให้มีการประเมินและมีสิทธิร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพจากนโยบายสาธารณะ และมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ และแสดงความเห็นของตนก่อนการอนุญาตฯ

หน้าที่ของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.)

- ม. 25 (5) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับระบบสุขภาพแห่งชาติและผลกระทบด้านสุขภาพที่เกิดจากนโยบายสาธารณะทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ

ทำความเข้าใจ ม. 25 (5)

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ

ติดตามและประเมินผล

เกี่ยวกับ

- 1 ระบบสุขภาพแห่งชาติ
- 2 ผลกระทบด้านสุขภาพที่เกิดจากนโยบายสาธารณะ

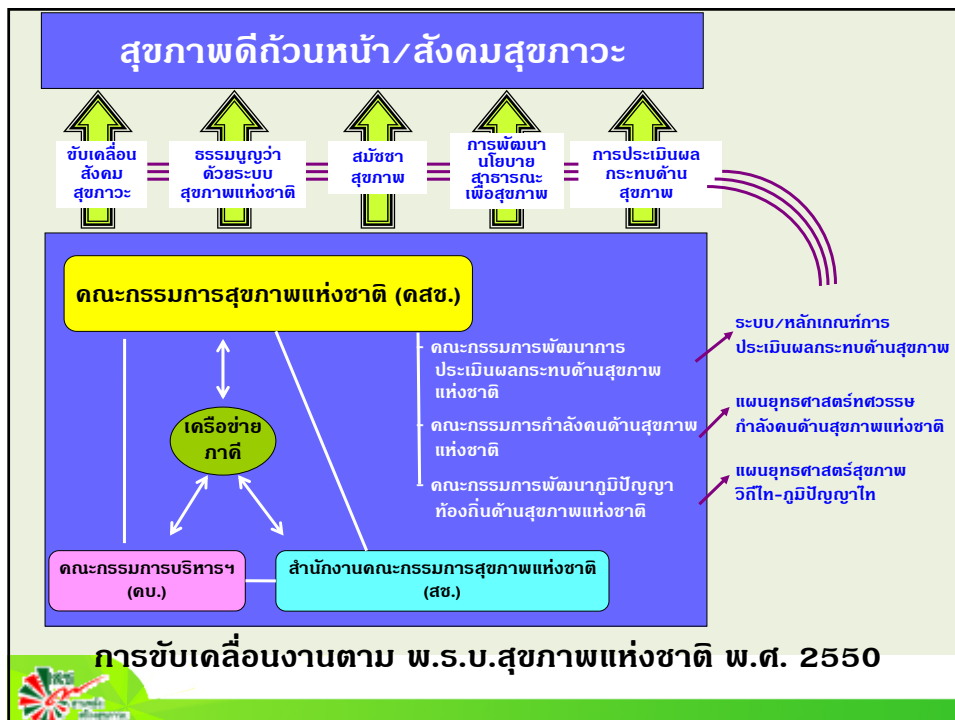
1 = Health Systems **evaluation** (HSE)

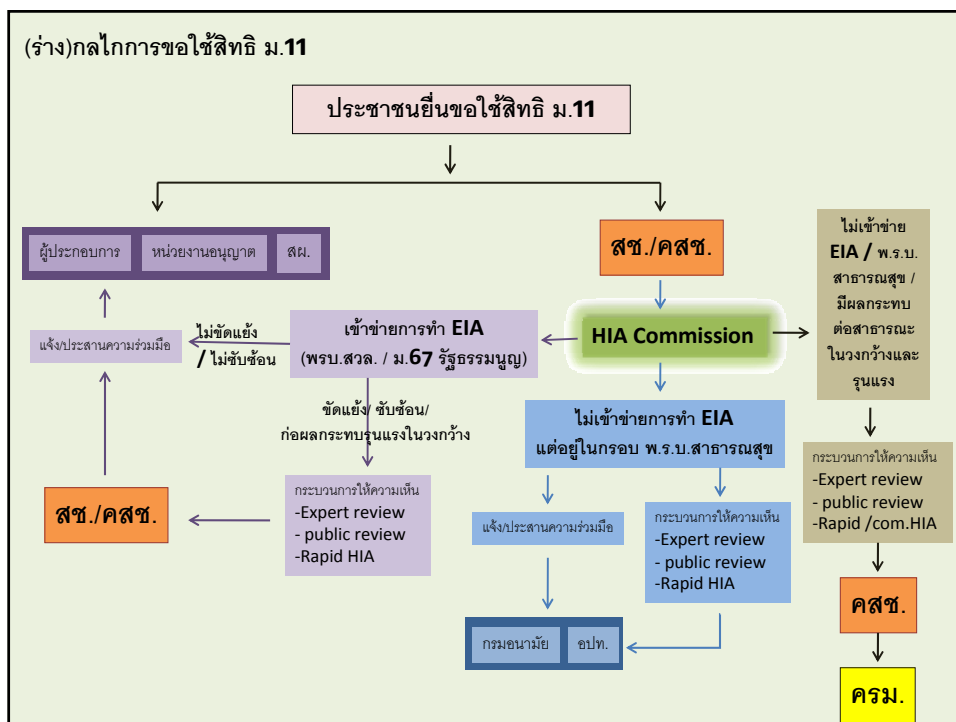
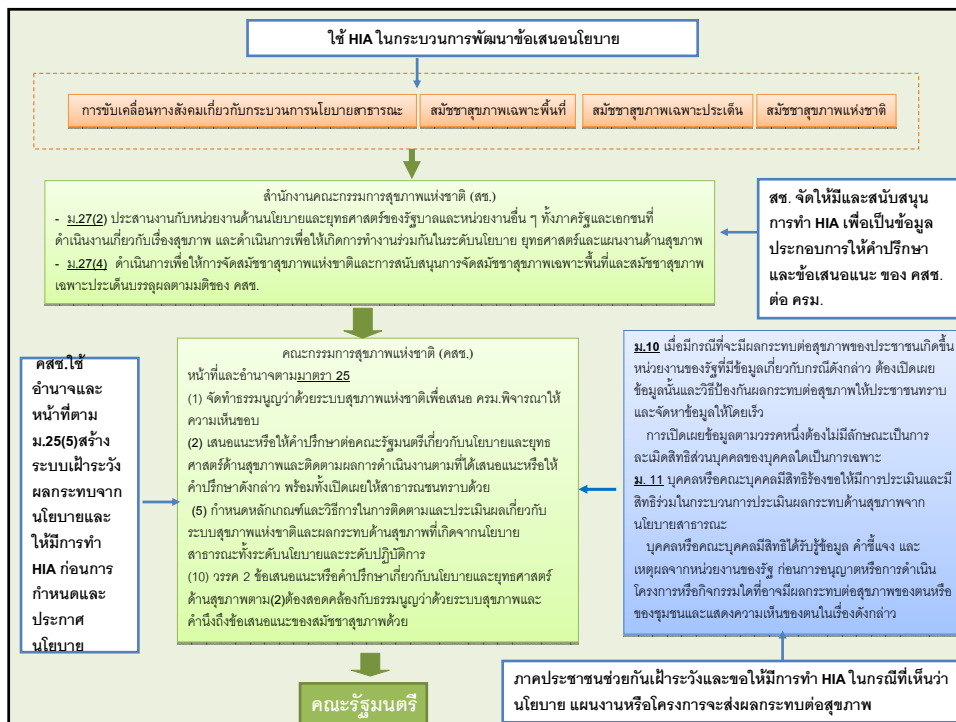
2 = Health Impact **Assessment** (HIA)

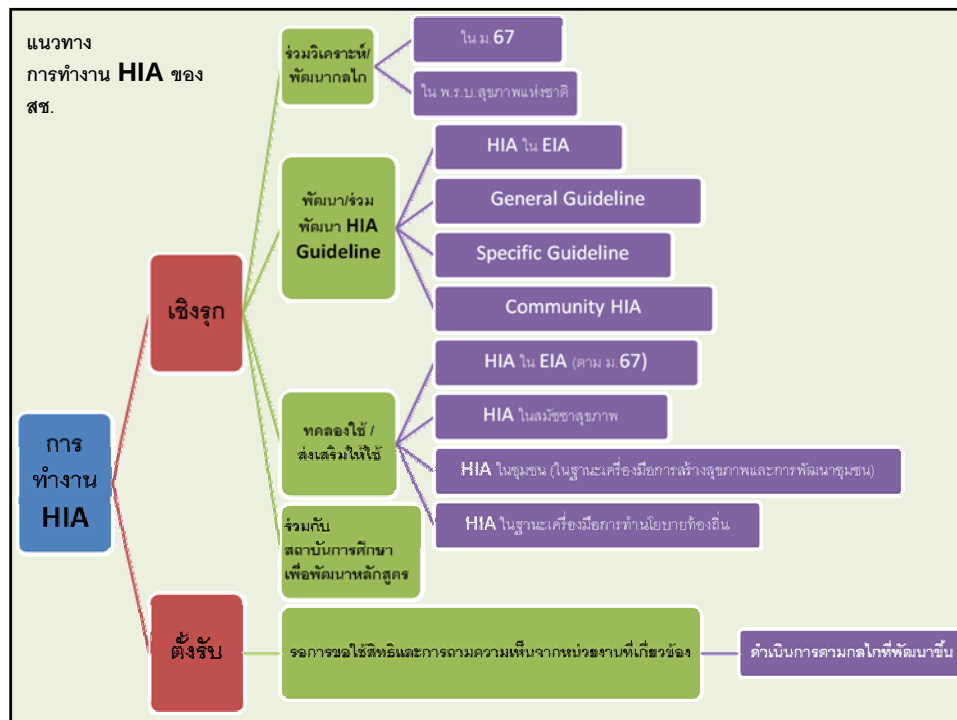

HIA ตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ

- หัวใจสำคัญ คือ สิทธิและกระบวนการมีส่วนร่วม
- เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันพิจารณาถึงผลกระทบทางสุขภาพ ที่อาจจะเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วกับประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เนื่องมาจากการดำเนินนโยบายการพัฒนา หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยหวังผลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในทางเลือกที่ดีที่สุด สำหรับการสร้างเสริมและคุ้มครองสุขภาพของคนในสังคม
- เป็นทั้งกระบวนการและเครื่องมือทางสังคมที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมพัฒนา นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ
- ไม่จำเป็นต้องมีโครงสร้างการบริหารสถาบันอย่างเป็นทางการ หากแต่เป็นกระบวนการที่ทุกฝ่ายยอมรับและนำไปปฏิบัติ เพื่อการปกป้องและคุ้มครองสิทธิและสุขภาพของประชาชน

ส่งท้าย

การที่ **HIA** จะทำหน้าที่ในการสร้างความเป็นธรรมด้าน
สุขภาพ ตลอดจนปกป้องคุ้มครองสุขภาพของประชาชนได้อย่าง
สมบูรณ์ มิได้อยู่ที่การเขียนไว้ในกฎหมาย หรือการสร้างกลไก
รองรับการใช้สิทธิของประชาชน

หากแต่ขึ้นอยู่กับ การที่ทุกคนทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น รัฐ
เอกชน ประชาชน ชุมชน ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เปิดใจยอมรับ เห็นคุณค่าของเครื่องมือชิ้นนี้ และสามารถนำไป
ปรับใช้ในงานของตนได้อย่างเหมาะสม

